

Burcu Kösem
EKONOMİ - FINANS - SEKTÖR
PROFESYONELİ

HAFTALIK EKONOMİ BÜLTENİ

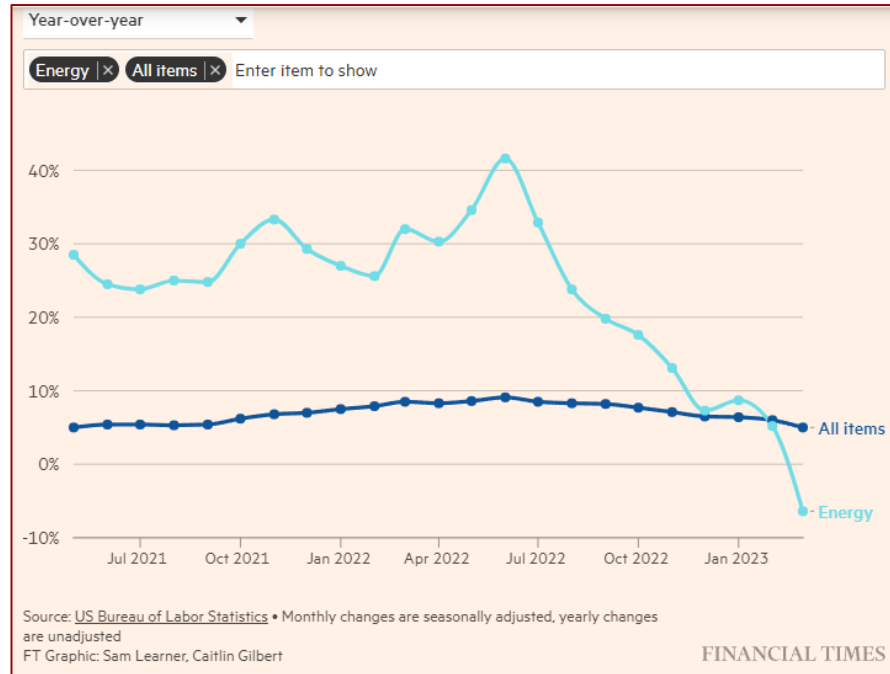
14 Nisan / 2023

Bu rapor; Dünya ve Türkiye ekonomisindeki güncel gelişmeleri, güvenilir kaynaklardan elde edilen veriler ile yansıtma ya yönelik olarak, hazırlanmıştır. Herhangi bir yatırım tavsiyesi içermez.

ABD enflasyonu ve Fed tutanakları

- ❑ Mart ayı enflasyon verileri manşette beklenenden fazla bir düşüşü ancak çekirdekte beklenen yıllık artışı bir arada gözler önüne serdi.
- ❑ Yıllık bazda manşet enflasyon yüzde 5 seviyesine düşerken, enerji ve altının hariç tutulduğu çekirdek enflasyon yüzde 5.6 seviyesine yükseldi.
- ❑ Aylık bazda artışlar ise manşette yüzde 0.1, çekirdekte yüzde 0.4 olarak gerçekleşti.
- ❑ Dikkat çekici olanı ise mart ayında enerji kaleminde aylık yüzde 3.5 düzeyinde bir düşüşün gerçekleşmesine ve gıdada yatay bir yön izlenmesine karşın yine de manşet enflasyondaki düşüşün çok daha düşük düzeyde kalmış olmasıydı.
- ❑ Çekirdek enflasyondaki durum ise enflasyonun belirli bir noktada yapışkan olmasını temsil etmekte.

ABD enflasyonu ve Fed tutanakları

- ❑ Fed'in yayınladığı Federal Açık Piyasa Komitesinin (FOMC) tutanaklarında politika faizinin 16 yılın en yüksek seviyesi olan yüzde 4,75-5 aralığına yükselmesi nedeniyle faiz artışlarının durdurulması tartışıldı.
- ❑ Ancak tüm Fed yetkililerinin federal fon oranı için hedef aralığın 25 baz puan artırılması konusunda hemfikir olduğuna işaret edilerek, Fed'in menkul kıymet varlıklarını azaltma sürecine devam etmesinin uygun olduğu konusunda anlaşığı aktarıldı.
- ❑ Yetkililerin, son enflasyon verilerinin, enflasyonla mücadelede beklenenden daha yavaş ilerlemeye işaret ettiği değerlendirmesinde bulunduğu belirtilen tutanaklarda, "Yetkililer, yıllık bazda, tedarik zincirlerinin iyileşmeye devam etmesiyle birlikte temel mal fiyat enflasyonunun düştüğünü, ancak düşüşün hızının yavaşlayarak dezenflasyon sürecinin hala belirsiz olduğunu vurguladı." ifadelerine yer verildi.
- ❑ Bankacılık sektöründeki son gelişmelerin ekonomik aktivite ve enflasyon üzerindeki olası etkilerinin, birçok yetkilinin federal fon oranı hedef aralığına ilişkin değerlendirmelerini düşürmelerine yol açtığı vurgulanan tutanaklarda, yetkililerin bu gelişmelerin muhtemelen hane halkı ve işletmeler için daha sıkı kredi koşullarına yol açacağı ve ekonomik aktivite, işe alma ve enflasyon üzerinde baskı yaratacağı yorumunda bulunduğu ifade edildi.

Doları yen değil de borç tavanı riske sokuyor...

- ❑ Washington'da uzunca süredir Demokratlar ile Cumhuriyetçiler arasında süren bir borç tavanı krizi var.
- ❑ Diğer taraftan bir süre önce ABD Hazine Bakanı Janet Yellen'in "felakete" yol açacağı konusunda uyardığı ABD federal borcunun temerrüde düşmesi hâlâ olası görünmüyor.
- ❑ Ancak Beyaz Saray ile kongredeki Cumhuriyetçiler'in federal borçlanma limitinin yükseltilmesi konusunda bir çıkmazda olmaları borç sigortasının en çok işlem gören şekli olan beş yıllık kredi temerrüt takasının (CDS) fiyatını bu ay 2012'den bu yana en yüksek düzeye taşıdı.
- ❑ JPMorgan'ın baş küresel stratejisti David Kelly, bu haftanın başlarında çok ilginç bir not yayınlayarak şu anda doların hakimiyetine yönelik bir tehdit olduğunu, ancak bu tehdidin evin içinden geldiğini savundu:
- ❑ "Bu konudaki herhangi bir yanlış hesaplama, ABD federal hükümetinin Alexander Hamilton günlerinden beri birikmiş olan kredisine olan inancı baltalayarak felakete yol açabilir. Böyle bir olay meydana gelirse, muhtemelen ABD devlet tahvillerine kalıcı bir risk primi ekleyecek ve dolarda çok daha keskin bir düşüşe neden olacaktır. Aynı zamanda, ABD'nin demokratik sürecini ekonomik güçten ziyade ekonomik kırılganlığın kaynağı olarak gösterebilecek olan diğer küresel para birimlerini destekleyenlerin cephaneliğine güçlü bir argüman ekleyecektir."

ABD ekonomisi dünyanın tozunu attırıyor ancak...?

- ❑ The Economist'in 15 Nisan tarihli kapak makalesi enteresan bir konuyu gündeme getiriyor; buna göre ABD'lilerin yüzde 80'i anketörlere çocuklarının kendilerinden daha kötü durumda olacağını söylüyor; bu yüzde 1990'dan bu yana yapılan anketin en yükseği..
- ❑ Makalede bazı verilerle kıyaslamalar yapılıyor örneğin 1990'da Amerika, piyasa döviz kurlarına göre dünya üretiminin yüzde 25'ini oluştururken, otuz yıl sonra, Çin ekonomik nüfuz kazanmış olsa da bu payın değişmediği,
- ❑ Zengin dünya üzerindeki hakimiyeti ise ürkütücü olarak şu veriyle nicelendiriliyor: 1990'daki %40'a kıyasla bugün G7 GSYİH'sinin %58'ini oluşturuyor .
- ❑ Japonya ve Batı Avrupa'dan hem de yüksek lisanslı daha fazla kişi istihdam ettiği ve
- ❑ Amerikan firmalarının yurtdışında tescilli patentlerin yüzde 20'sinden daha fazlasına sahip olduğu ki bunun Çin ve Almanya'nın toplamından daha fazla sayıda olduğu gibi...
- ❑ Özetle ekonomik olarak Batı Avrupa'dan daha iyi bir durumda ancak yine de geleceğe ümitsizlikle bakıyor.
- ❑ Sizce neden?

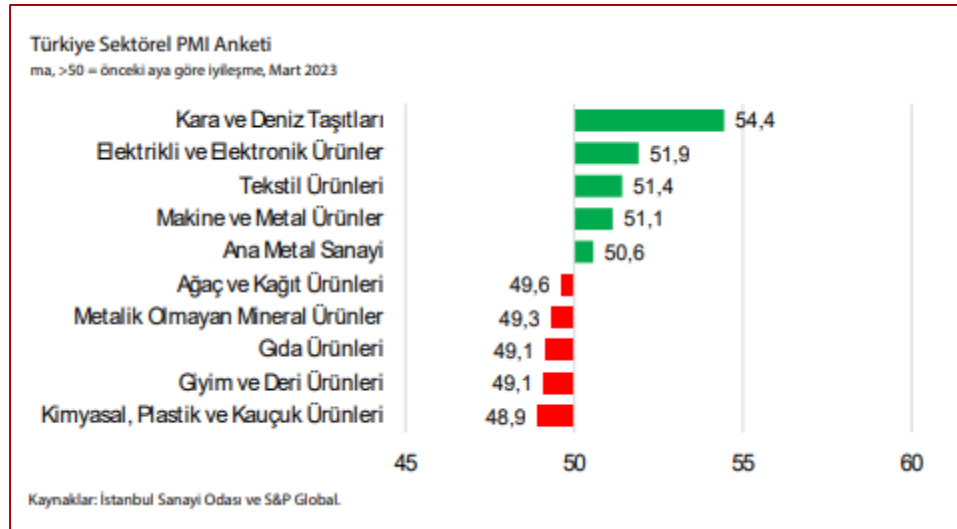
Cari dengedeki açık kronik ve büyüyor!

- ❑ Şubat ayında cari işlemler hesabı 8.783 milyon ABD doları açık kaydetmiştir. Altın ve enerji hariç cari işlemler hesabı ise 834 milyon ABD doları fazla vermiştir.
- ❑ Buna göre cari açık şubat ayında geçen yılın aynı ayına göre yüzde 65,5 büyüyerek 8 milyar 783 milyon dolar oldu. Ocak-şubat dönemi kümülatif açık geçen yılın eş dönemine göre yüzde 54,2 büyüyerek 18 milyar 803 milyon dolara ulaştı. Şubat sonu itibariyle son bir yılda 55 milyar 362 milyon dolar cari açık verildi.
- ❑ Dış ticaret cephesi, şubat ayında da cari açığı büyüten en önemli faktör olmaya devam etti. Ödemeler dengesi tanımlı dış ticaret açığı geçen yılın aynı ayına göre yüzde 65,3 artarak 10 milyar 401 milyon dolar olarak gerçekleşti. Bu kapsamda genel mal ihracatı yüzde 7,2 azalarak 6 milyar 623 milyon dolara, ithalatı da yüzde 2,9 azalarak 24 milyar 986 milyon dolara geriledi.
- ❑ Aşağıdaki grafik tarihsel açıdan kronikleşmiş bir yapıda olan cari açık sorununu göstermesi açısından önemlidir:

İmalat sanayiinde görünüm

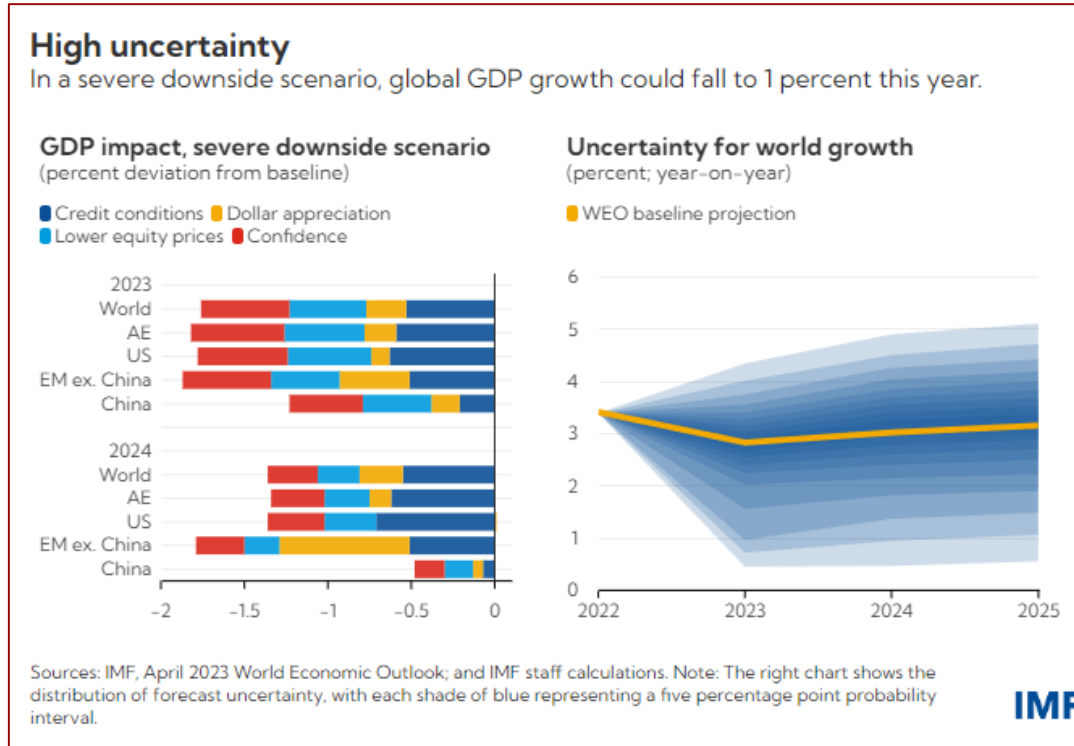
- Şubat ayında sanayi üretim endeksinde pandemiden bu yana en yüksek oranlı düşüşü gördük. Buna göre sanayi üretimi yıllık yüzde 8.2, aylık olarak ise yüzde 6 düşüş kaydetti. Şubat ayı depremin etkisinin hissedildiği en yoğun aydı ancak bundan sonra oluşacak resme bakılmak istenirse ISO PMI endeksleri öncü olmaları nedeniyle önemlidir.
- İmalat sanayiindeki 10 sektörden 5'i, mart ayında faaliyet koşullarındaki iyileşmeye işaret eden 50 eşik değerin üzerinde bulunurken, sektörlerin 8'inde PMI endeksleri ocak ayı seviyesinin altında kaldı. Martta manşet PMI'a en yüksek katkı otomotiv sektöründen geldi. Depremin etkilerine rağmen tekstilde yüksek artış dikkat çekerken; giyim ve elektrikli-elektronikteki iyileşme, toparlanmaya sınırlı katkı verdi. Kimya sektörünün faaliyet koşullarında ise sert iniş izlendi.
- Seçimlere yaklaşan Türkiye'de kur belirsizliği, Çin'in geri dönmesi ve deprem etkisi imalat sanayiinde oluşan tablonun belirleyicilerinden:

Haftanın grafiği

- ❑ IMF Blog'da Pierre-Olivier Gourinchar 'ın ekonomik büyümeyle ilgili makalesinde ; enflasyon yavaş yavaş düşüyor, ancak ekonomik büyüme tarihsel olarak düşük kalıyor ve finansal riskler arttı tespiti yapılmış.
- ❑ Makalede küresel finansal koşullarda keskin bir sıkılaştırmanın küresel geliri yüzde 1'e kadar yavaşlatma riskinden söz ediliyor:

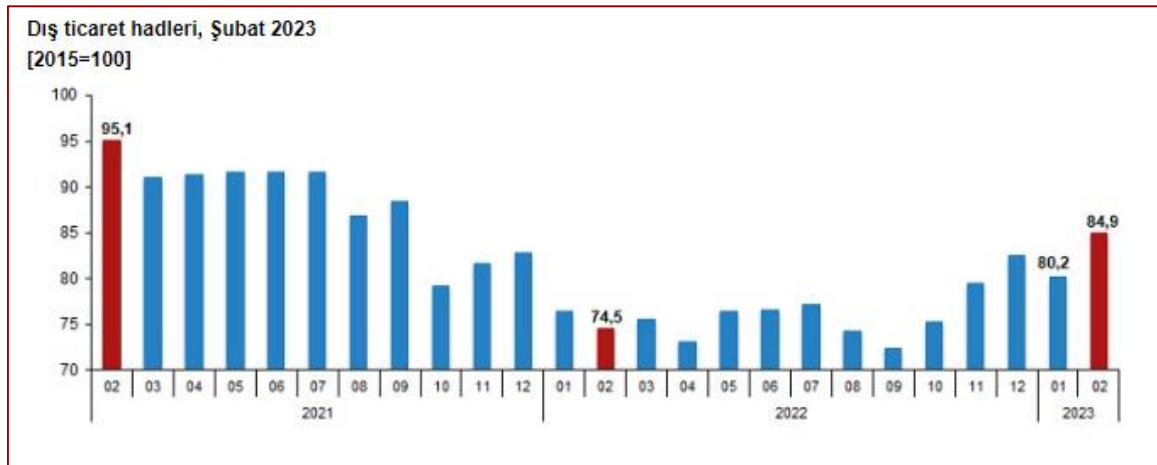

Haftadan Kalanlar

- ❑ TCMB, araç çeşitliliğinin artırılması amacıyla, Türk lirası uzlaşmalı vadeli döviz satım işlemlerinin, işlem yapmak isteyen bankalarla doğrudan gerçekleştirilebilmesine karar verdi.
- ❑ Japon yatırım şirketi SoftBank Group, Çinli Alibaba Group Holding'de bulunan hisselerinin neredeyse tamamını satacak.
- ❑ Morgan Stanley'nin analistleri, "Ticari emlak fiyatları, 2008 bankacılık krizi sırasındaki düşüşle rekabet edecek şekilde yüzde 40 oranında düşebilir"
- ❑ Bitcoin fiyatları psikolojik seviye olan 30 bin doları aştı.
- ❑ Suudi Arabistan ile Çin temiz hidrojen enerjisinde anlaştı
- ❑ Çin'in ihracatı, Mart ayında beklenmedik bir şekilde artarak altı ay içindeki ilk kazanımını elde etti.
- ❑ Kentsel dönüşümü desteklemek için kullanılan, banka kredilerinde limitler yükseltildi.
- ❑ Deprem kaynaklı makine, teçhizat ithalatına gümrük vergisi muafiyeti getirildi.
- ❑ Petrol fiyatları 11 haftanın en yüksekini gördü
- ❑ Yeniden uzatılan Tahıl Koridoru'nda İstanbul'daki denetim süreçlerinin yavaşlaması Boğaz'da trafiği kilitledi.
- ❑ LVMH (Louis Vuitton) dünyanın en değerli 10 şirketi arasına girdi.
- ❑ FBI, çok gizli ibareli belgelerin sızdırılması ile ilgili bir hava muhafızını gözaltına aldı. Sızdırılan belgelerde, Ukrayna'nın Rusya'ya karşı saldırı hazırlıklarının bulunduğu belirtiliyor. ABD'nin Ukrayna, Güney Kore ve İsrail gibi müttefiklerini gözetlediği iddiasına yer veriliyor.
- ❑ ABD'de yayımlanan Time dergisinin 'Dünyanın En Etkili 100 Kişisi' listesine giren Ahbap Derneği kurucusu Haluk Levent, haberin Türkiye eleştirisi nedeniyle ödülü reddetti.
- ❑ Lavrov: Türkiye-Suriye ilişkileri bölgedeki durumu değiştirecek
- ❑ Mısır Dışişleri Bakanı Şukri: Mısır ile Türkiye iyi ilişki sergiliyor
- ❑ Erdoğan: Karadeniz gazını 20 Nisan'da çıkarıyoruz
- ❑ Bakan Dönmez: Jeotermalde Avrupa'da birinciyiz.

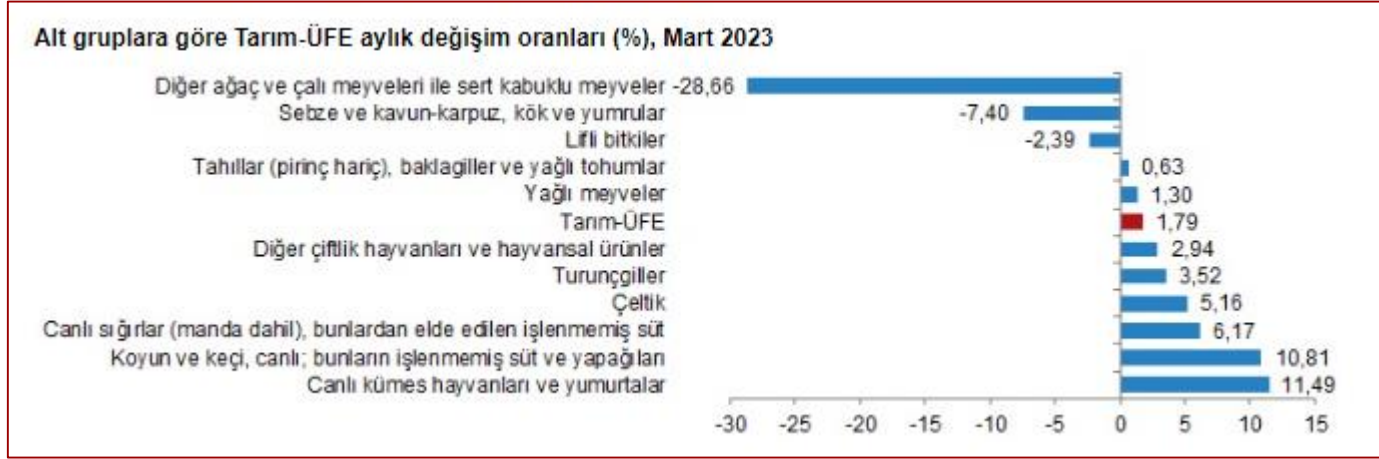
Dış Ticaret Endeksleri, Şubat 2023

- ❑ İhracat birim değer endeksi Şubat ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %4,6 arttı. Endeks bir önceki yılın aynı ayına göre, gıda, içecek ve tütünde %14,6 ve imalat sanayinde (gıda, içecek, tütün hariç) %4,2 artarken, ham maddelerde (yakıt hariç) %0,8 ve yakıtlarda %1,0 azaldı.
- ❑ İthalat birim değer endeksi Şubat ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %8,2 azaldı. Endeks bir önceki yılın aynı ayına göre, gıda, içecek ve tütünde %0,2, ham maddelerde (yakıt hariç) %10,9, yakıtlarda %25,5 ve imalat sanayinde (gıda, içecek, tütün hariç) %2,3 azaldı.
- ❑ İhracat miktar endeksi Şubat ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %10,5 azaldı. Endeks bir önceki yılın aynı ayına göre, gıda, içecek ve tütünde %18,5, ham maddelerde (yakıt hariç) %11,5 ve imalat sanayinde (gıda, içecek, tütün hariç) %11,5 azalırken, yakıtlarda %15,8 arttı.
- ❑ İthalat miktar endeksi Şubat ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %20,0 arttı. Endeks bir önceki yılın aynı ayına göre, gıda, içecek ve tütünde %30,0, yakıtlarda %16,6 ve imalat sanayinde (gıda, içecek, tütün hariç) %6,5 artarken, ham maddelerde (yakıt hariç) %20,5 azaldı.

Tarım Ürünleri Üretici Fiyat Endeksi, Mart 2023

- ❑ Tarım-ÜFE'de (2015=100), 2023 yılı Mart ayında bir önceki aya göre %1,79, bir önceki yılın Aralık ayına göre %20,51, bir önceki yılın aynı ayına göre %106,77 ve on iki aylık ortalamalara göre %142,37 artış gerçekleşti.
- ❑ Sektörlerde bir önceki aya göre, tarım ve avcılık ürünleri ve ilgili hizmetlerde %1,64 artış, ormancılık ürünleri ve ilgili hizmetlerde %3,96 artış ve balık ve diğer balıkçılık ürünlerinde %6,72 artış gerçekleşti. Ana gruplarda bir önceki aya göre tek yıllık bitkisel ürünlerde %3,51 azalış, çok yıllık bitkisel ürünlerde %4,57 artış ve canlı hayvanlar ve hayvansal ürünlerde %7,22 artış gerçekleşti.

Ciro Endeksleri, Şubat 2023

- Sanayi, inşaat, ticaret ve hizmet sektörleri toplamında ciro endeksi (2015=100), 2023 yılı Şubat ayında yıllık %68,1 arttı.
- Toplam cironun alt detaylarına bakıldığında; 2023 yılı Şubat ayında yıllık sanayi sektörü ciro endeksi %44,9, inşaat ciro endeksi %136,5, ticaret ciro endeksi %76,0, hizmet ciro endeksi %86,1 arttı.

